

New York Times: Jak daleko jsme byli od míru a jak daleko jsme dnes od války?

- editor007 | 17. června 2024

SVĚT: Vzhledem k tomu, že se objevily odkazy na článek v New York Times, který má k dispozici dokumenty z mírového jednání v Istanbulu, rozhodla jsem se článek přeložit. Bez komentářů, jen s jednou výjimkou. Nechť si každý udělá názor na objektivitu článku sám. New York Times píše:

Ukrajinsko-ruský mír je nepolapitelný jako vždy. Ale v roce 2022 spolu vedli zástupci válčících zemí mírová jednání v prvních týdnech ruské invaze. Vyšuměly do ztracena. Dokumenty z těchto rozhovorů ukazují, proč každé nové jednání bude čelit velkým překážkám.

Vzhledem k tomu, že Rusko a Ukrajina jsou ve třetím roce totální války, neexistuje jasná cesta k vojenskému vítězství ani pro jednu stranu. Neexistují ani bezprostřední vyhlídky na příměří a případný mírový plán, přičemž obě strany se budou držet nesmiřitelných pozic.

Přesto jsou problémy, které by bylo třeba řešit při jakémkoli budoucím mírovém urovnání, evidentní a ve skutečnosti byly středem vyjednávání před dvěma lety, která se pozoruhodně podrobně zabývala mírovými podmínkami.

Dokumenty recenzované The New York Times vrhají světlo na body neshody, které by bylo třeba překonat.

Dokumenty vzešly z jednání, která se konala v týdnech po začátku války, od února do dubna 2022. Byl to jediný případ, kdy je známo, že se ukrajinští a ruští představitelé zapojili do přímých mírových rozhovorů.

Rozhovory ztroskotaly, protože se obě strany zakopaly na bojišti, ale ne dříve, než vyjednaváči vytvořili několik návrhů smlouvy, která měla zaručit budoucí bezpečnost Ukrajiny a zároveň splnit některé požadavky prezidenta Vladimira V. Putina.

Dnes, i se stovkami tisíc mrtvých a zraněných, se Moskva a Kyjev zdají být dále od míru než kdykoli jindy od úplné invaze. V pátek Putin řekl, že Rusko bude souhlasit s příměřím pouze v případě, že Ukrajina předá čtyři regiony, které Kreml prohlásil za součást Ruska, a upustí od svých aspirací v NATO. Šlo v podstatě o požadavek kapitulace, který ukrajinská vláda okamžitě odmítla.

Současné požadavky Ukrajiny - stažení všech ruských sil z ukrajinského území - se také zdají nerealistické vzhledem ke zjevnému odhodlání Putina a současným výhodám jeho armády. Patří sem i Krymský poloostrov, který pan Putin anektoval v roce 2014 v rychlé operaci, kterou považuje za klíčovou.

Ale v určitém okamžiku by se obě strany mohly znovu vrátit k jednacímu stolu - scénář, o kterém se očekává, že bude diskutován, až Ukrajina shromáždí desítky zemí, i když ne Rusko, na mírovou konferenci ve Švýcarsku tento víkend. Pokud a až Ukrajina a Rusko obnoví přímá jednání, otázky vznesené v dokumentech vytvořených na začátku války, včetně stavu okupovaných ukrajinských území a budoucích bezpečnostních záruk Ukrajiny, zůstanou relevantní.

Rusko původně chtělo, aby Ukrajina uznala Krym jako součást Ruska.

“Ukrajina uznává Krymskou republiku a město Sevastopol jako nedílnou součást (subjekty) Ruské federace a v tomto ohledu provede komplexní změny ve vnitrostátní legislativě.”

15. dubna se obě strany dohodly na vyloučení Krymu ze své smlouvy – ponechávají jej pod ruskou okupací, aniž by to Ukrajina uznala.

“Odstavec 1 článku 2 a články 4, 5 a 11 této smlouvy se nevztahují na Krym a Sevastopol.”

Zkoumání dokumentů ukazuje, že se obě strany střetly kvůli otázkám včetně úrovně zbraní, podmínek potenciálního členství Ukrajiny v Evropské unii a konkrétních ukrajinských zákonů o jazyce a kultuře, které Rusko chtělo zrušit. Ukrajínští vyjednavací nabídli, že se vzdají členství v NATO a přijmou ruskou okupaci části svého území. Odmítli ale uznat ruskou suverenitu nad nimi.

Ukrajina navrhla, že nikdy nevstoupí do NATO nebo jiných aliancí.

“Ukrajina nevstupuje do žádných vojenských aliancí, nerozmisťuje zahraniční vojenské základny a kontingenty...”

Rusko požadovalo, aby Ukrajina učinila z ruštiny úřední jazyk.

“Ukrajina do 30 (třiceti) dnů po podpisu této smlouvy odstraní veškerá omezení používání ruského jazyka v jakékoli oblasti v souladu s přílohou 2.”

Rusko, ohromené zuřivým odporem, který Ukrajina kladla, se zdálo být takové dohodě otevřené, ale nakonec se zdráhalo přijmout její kritické části: ujednání zavazující ostatní země, aby se postavily na obranu Ukrajiny, pokud by byla ještě někdy napadena.

V té době se o těchto mírových jednáních vědělo jen málo a to, co během dvou let od té doby uniklo, bylo každou stranou nakopáno do válečných témat. Putin tvrdí, že Západ tlačil na Ukrajinu, aby odmítla mírovou dohodu; Ukrajinské ministerstvo zahraničí říká, že pokud Rusko chtělo mír v roce 2022, proč vůbec zaútočilo na Ukrajinu?

The Times zveřejňuje získané dokumenty v plném rozsahu. Jsou to návrhy smluv ze 17. března a 15. dubna 2022, které zobrazují konkurenční návrhy a body dohody obou stran; a soukromé „komuniké“ na osobních rozhovorech v Istanbulu 29. března, které shrnulo navrhovanou dohodu.

Dokumenty poskytly ukrajinské, ruské a evropské zdroje a jako autentické je potvrdili účastníci jednání a další lidé jim blízcí. Některé aspekty těchto dokumentů se objevily dříve, ale většina materiálu nebyla do té doby odtajněna.

Kromě revize dokumentů strávil The Times měsíce rozhovory s více než tuctem současných a bývalých představitelů ukrajinských, ruských a západních zemí a dalších blízkých rozhovorům; zahrnují tři členy ukrajinského vyjednavacího týmu. Mnozí hovořili pod podmínkou anonymity, protože nebyli oprávněni vyjednávat.

„Podařilo se nám tehdy najít velmi reálný kompromis,“ řekl loni v prosinci na panelové diskusi v Ženevě člen ukrajinského vyjednavacího týmu Oleksandr Čalyj. “Byli jsme velmi blízko v polovině dubna, na konci dubna, abychom dokončili naši válku mírovým urovnáním.”

Rozhovory začínají

Dne 28. února 2022 se poradci polského prezidenta setkali na hranici se skupinou vysokých ukrajinských úředníků a převezli je vrtulníkem na vojenskou základnu poblíž Běloruska. Ukrajinci

pak sami vstoupili do Běloruska a setkali se s delegací Rusů vedenou poradcem Putina Vladimírem Medinským.

Byl to neobvyklý okamžik v historii válčení: začátek přímých rozhovorů mezi útočníky a invazí, jen pár dní poté, co začala největší evropská útočná válka za tři generace.

Někteří z ukrajinských vyjednavců, kteří mluvili s The Times, si mysleli, že Putin přišel ke stolu tak rychle, protože nikdy nečekal, že by jeho armáda klopýtala tak okázale. Ale pokud mohli říct, Rusové, kteří seděli naproti nim, vůbec netušili, jak špatně jsou na tom jejich vojáci.

Když Oleksij Reznikov, tehdejší ukrajinský ministr obrany, řekl, že jeho strana zaznamenala 3000 zabitých ruských vojáků v akci, pan Medinskij vypadal překvapeně a podíval se na nejvyššího ruského vojenského představitele u stolu.

“Ne, máme jen 80 zabitých vojáků,” řekl vojenský představitel Aleksandr Fomin, vzpomíná Reznikov.

Vyjednavči brzy přešli na videohovory, přičemž Ukrajinci telefonovali z konferenční místnosti v prezidentských kancelářích Zelenského nebo několikrát z podzemního bunkru.

Ukrajina učinila významný ústupek: byla připravena stát se „trvale neutrálním státem“, který nikdy nevstoupí do NATO ani nedovolí, aby se na její půdě usadily cizí síly. Zdálo se, že nabídka řeší hlavní Putinovu stížnost – to, že se Západ, podle Kremlu, snažil využít Ukrajinu ke zničení Ruska.

Předběžný návrh

Ačkoli se obě strany po setkání v Bělorusku účastnily pravidelných video sezení, návrh smlouvy ze 17. března ukazuje, jak daleko od sebe zůstaly. The Times přezkoumaly anglickou verzi, kterou Ukrajina poskytla západním vládám.

Ukrajina požádala Rusko o souhlas s mezinárodními „bezpečnostními zárukami“, jimiž by se ostatní země – včetně ukrajinských spojenců, kteří by také podepsali dohodu – postavili na její obranu, pokud by byla znovu napadena. Chtěla, aby se smlouva vztahovala na ukrajinské „mezinárodně uznané hranice“, i když se ruské jednotky v té době pokoušely dobýt Kyjev.

Ukrajina chtěla, aby její spojenci byli smluvně vázáni zasáhnout, pokud by byla znovu napadena, např.

“...uzavření vzdušného prostoru nad Ukrajinou, poskytnutí nezbytných zbraní, použití ozbrojených sil za účelem obnovení a následného udržení bezpečnosti Ukrajiny jako trvale neutrálního státu.”

Ruský tým chtěl, aby Ukrajina a všichni ostatní signatáři smlouvy zrušili sankce proti Moskvě, které uvalovali od roku 2014, a veřejně vyzvali ostatní země, aby učinily totéž. Ukrajina se měla vzdát celé své východní oblasti Donbasu a uznat Krym jako součást Ruska. Sedmibodový seznam se zaměřil na ukrajinskou národní identitu, včetně zákazu pojmenovávat místa po ukrajinských bojovnících za nezávislost. (Zde jsou míněni pravděpodobně Bandera a spol., pozn. překl.)

Posledně jmenovaný požadavek ilustroval jeden z důvodů, které Putin uvedl pro vstup do války: Ukrajinu popsal jako uměle vytvořenou zemi, která by měla být považována za součást Ruska.

Návrhy ruských smluv se čtou jako seznam požadavků Kremlu, včetně toho, aby části východní Ukrajiny ovládané Kyjevem byly postoupeny ruským zástupným „lidovým republikám“.

„Ukrajina uznává nezávislost Doněcké lidové republiky a Luhanské lidové republiky v rámci

administrativních hranic bývalé Doněcké a Luganské oblasti Ukrajiny a v tomto ohledu zavede komplexní změny do národní legislativy.

“Ukrajina zruší a od nynějška neuvalí a také veřejně vyzve všechny státy a mezinárodní organizace, aby zrušily a od nynějška neuvalovaly veškeré sankce a omezující opatření uvalené od roku 2014 vůči Ruské federaci.”

„Zakázat se zavedením trestní odpovědnosti glorifikaci a propagandu jakékoli formy nacismu a neonacismu, nacistického hnutí a organizací s nimi spojených, včetně pořádání veřejných demonstrací s procesí, stavbou pomníků a památníků a pojmenováním toponym, zejména ulic, sídel a jiných geografických objektů.

Návrh obsahoval limity na velikost ukrajinských ozbrojených sil a počet tanků, dělostřeleckých baterií, válečných lodí a bojových letadel, které by země mohla mít ve výzbroji. Ukrajinci byli připraveni takové stropy přijmout, ale hledali mnohem vyšší limity.

Bývalý vysoký americký úředník, který byl informován o jednáních a zaznamenal, jak byly ruské síly odraženy přes severní Ukrajinu, řekl, že panu Putinovi se zdá, že se mu při dohodě „sbíhají sliny“.

Američtí představitelé byli těmito podmínkami znepokojeni. Na setkání s jejich ukrajinskými protějšky vysoký úředník vzpomínal: „Potichu jsme řekli: ‚Chápete, že jde o jednostranné odzbrojení, že?‘

Lídři v Polsku – první a silní zastánci Ukrajiny – se podle evropského diplomata obávali, že by se Německo nebo Francie mohly pokusit přesvědčit Ukrajince, aby přijali podmínky Ruska, a chtěli tomu zabránit.

Za tímto účelem, když se polský prezident Andrzej Duda 24. března v Bruselu setkal s vůdci NATO, zvedl text ze 17. března, uvedl diplomat, který byl přítomen.

“Kdo z vás by to podepsal?” Pan Duda se zeptal svých protějšků, řekl diplomat.

Žádný z vůdců NATO nepromluvil.

Průlom v Istanbulu?

O několik dní později, 29. března, se zástupci Ruska a Ukrajiny setkali v istanbulsém paláci na Bosporu. Někomu tato jednání připadala jako průlom řízený bojem na ruském bojišti.

Po každém ruském vojenském nezdaru řekl člen ukrajinského vyjednávacího týmu, že Putin „snížil své požadavky“.

V Istanbulu se zdálo, že Rusové podporují ukrajinský model neutrality a bezpečnostních záruk a kladou menší důraz na své územní požadavky. Poté pan Medinskij, hlavní ruský vyjednaváč, řekl, že ukrajinská nabídka neutrality znamená, že je „připravena splnit ty hlavní požadavky, na kterých Rusko trvalo po všechny poslední roky“.

Ukrajina shrnula navrhovanou dohodu ve dvoustránkovém dokumentu nazvaném Istanbulské komuniké, který nikdy nezveřejnila. O statutu Krymu se mělo rozhodovat na 10 nebo 15 let, přičemž Ukrajina slíbila, že se nepokusí dobýt poloostrov silou; Zelenskij a Putin by se osobně setkali, aby dokončili mírovou smlouvu a uzavřeli dohodu o tom, jak velké ukrajinské území bude Rusko nadále okupovat.

Podle diskusí v Istanbulu se Zelenskij a Putin sejdou, aby urovnali poslední neshody.

„Strany považují za možné uspořádat schůzku ... 2022 mezi prezidenty Ukrajiny a Ruska s cílem podepsat dohodu a/nebo učinit politická rozhodnutí ohledně zbývajících nevyřešených otázek.

Komuniké, které The Times poskytl ukrajinský vyjednaváč, popisovalo mechanismus, v němž by ostatní země vojensky zasáhly, pokud by byla Ukrajina znovu napadena – koncept, který Ukrajinci účelově označili jako článek 5, odkaz na dohodu o vzájemné obraně v článku 5 smlouvy NATO.

Pro Ukrajince byly závazné bezpečnostní záruky jádrem potenciální mírové dohody, kterou by podepsalo několik zemí.

“Možné státy ručitele: Velká Británie, Čína, Rusko, Spojené státy americké, Francie, Turecko, Německo, Kanada, Itálie, Polsko, Izrael.”

„Zaručující státy a Ukrajina souhlasí s tím, že v případě agrese, jakéhokoli ozbrojeného útoku na Ukrajinu nebo jakékoli vojenské operace proti Ukrajině, každý z garantujících států po naléhavých a okamžitých konzultacích mezi nimi ... poskytne ... pomoc Ukrajině jako trvale neutrální stát pod útokem...”

Ruští představitelé však veřejně vyslali smíšené signály o tom, zda je Kreml skutečně připraven podepsat dohodu. Rusové a Ukrajinci se vrátili k hodinovým vyjednávacím sezením prostřednictvím videohovoru a vyměňovali si návrhy smluv přes WhatsApp, uvedli vyjednaváči.

‘Šéf’

Na začátku dubna, poté, co se Rusko stáhlo z předměstí Kyjeva, šokovaly svět obrázky zmasakrovaných civilistů na předměstí Buči, z nichž někteří měli ruce svázané bílou látkou. Myšlenka, že by jejich země mohla dosáhnout kompromisu s Ruskem, se Ukrajincům zdála vzdálenější než kdykoli předtím.

Ale Zelenskij, který navštívil Buču 4. dubna, řekl, že rozhovory budou pokračovat, i když Rusko odmítlo zvěrstva v Buči jako zinscenovanou „provokaci“.

“Kolegové, mluvil jsem s RA,” napsal ukrajinský hlavní vyjednaváč Davyd Arakhamia 10. dubna ve zprávě WhatsApp ukrajinskému týmu. “Mluvil včera na hodinu a půl se svým šéfem.”

„RA“ byl Roman Abramovič, ruský miliardář, který sehrál v rozhovorech zákulisní roli. Jeho „šéf“, Putin, naléhal na vyjednaváče, aby se soustředili na klíčové otázky a rychle je řešili, napsal pan Arakhamia. (Člen skupiny na WhatsAppu ukázal tuto zprávu a další zprávy reportérům pro The Times.)

Mluvčí pana Abramoviče řekl, že jeho role „byla omezena na vzájemné představování zástupců obou stran“ a že po této počáteční fázi „nebyl zapojen do procesu“.

Poselství pana Arakhamie naznačovalo, že pan Putin řídí nejen ruskou invazi, ale také mírová jednání. V jiném okamžiku hlavní ruský vyjednaváč, pan Medinskij, přerušil videokonferenci tvrzením, že Putin mu přímo telefonoval.

“Volá šéf,” řekl pan Medinskij podle dvou ukrajinských vyjednaváčů.

Putinovo zapojení a záměry během rozhovorů v roce 2022 byly předmětem debat v Kyjevě a Washingtonu, uvedli ukrajínští a američtí představitelé. Měl opravdu zájem o dohodu? Nebo se jen

pokoušel potopit Ukrajinu, zatímco se jeho jednotky přeskupovaly?

“Nevěděli jsme, jestli to Putin myslí vážně,” řekl bývalý vysoký představitel USA. “Nemohli jsme ani o jedné straně říci, zda tito lidé, kteří mluvili, byli k tomu zmocnění.”

Jeden ukrajinský vyjednaváč řekl, že se domnívá, že vyjednávání byla ze strany Putina bluf, ale další dva je označili za vážná.

15. dubna, pět dní poté, co pan Abramovič řekl Ukrajincům o svém setkání s Putinem, ruští vyjednaváči poslali na stůl svého prezidenta 17stránkový návrh smlouvy.

Sporné body

Podobně jako ve verzi z předchozího měsíce obsahoval návrh z 15. dubna text červeně zvýrazňující sporné problémy. Na prvních stránkách smlouvy, kde se objevily body shody, však taková označení téměř úplně chybí.

Vyjednaváči se shodli, že Ukrajina se prohlásí za trvale neutrální, i když jí bude umožněno vstoupit do Evropské unie.

Rusko stáhlo své dřívější námitky proti plnohodnotné Evropské unii Ukrajiny. členství.

„Strany této smlouvy sdílejí názor, že status Ukrajiny jako trvale neutrálního státu je s výhradou ustanovení této smlouvy slučitelný s možným členstvím Ukrajiny v Evropské unii.

Velká část smlouvy by se „nevztahovala“ na Krym a další část Ukrajiny, která má být určena – což znamená, že Kyjev by přijal ruskou okupaci části svého území, aniž by nad ním uznal ruskou suverenitu.

Ale zásadní problémy zůstaly. Rusko chtělo, aby byl dostřel ukrajinských raket omezen na 25 mil, zatímco Ukrajina chtěla 174 mil – dost na zasažení cílů na Krymu. Rusko stále chtělo, aby Ukrajina v rámci příměří zrušila zákony týkající se jazyka a národní identity a stáhla ukrajinské jednotky.

Ruský návrh příměří deklaroval, že Ukrajina bude muset stáhnout svá vojska na své území.

“Ukrajina provede stažení (návrat) jednotek svých ozbrojených sil, jiných ozbrojených uskupení, zbraní a vojenské techniky do míst trvalého nasazení nebo na místa dohodnutá s Ruskou federací.”

Největší problém však nastal v článku 5. Ten uváděl, že v případě dalšího ozbrojeného útoku na Ukrajinu státy“, které smlouvu podepíší – Velká Británie, Čína, Rusko, Spojené státy a Francie –mají přijít na obranu Ukrajiny.

Ke zděšení Ukrajinců došlo k zásadnímu odklonu od toho, co ukrajinští vyjednaváči řekli, že se projednávalo v Istanbulu. Rusko vložilo klauzuli, že všechny ručitelské státy, včetně Ruska, musí schválit reakci, pokud by byla Ukrajina napadena. Ve skutečnosti by Moskva mohla znovu napadnout Ukrajinu a pak vetovat jakoukoli vojenskou intervenci jménem Ukrajiny – zdánlivě absurdní podmínka, kterou Kyjev rychle označil za zásadní problém.

Rusko se pokusilo zajistit veto ukrajinských bezpečnostních záruk vložení klauzule vyžadující jednomyslný souhlas.

„Zaručující státy a Ukrajina se dohodly, že v případě ozbrojeného útoku na Ukrajinu každý z garantujících států ... na základě rozhodnutí dohodnutého všemi ručitelstvími státy poskytne ...

pomoc Ukrajině jako trvale neutrálnímu státu v případě útoku...”

S touto změnou člen ukrajinského vyjednávacího týmu řekl: „Neměli jsme žádný zájem na pokračování rozhovorů.

Co teď?

O dva roky později stále nic nenasvědčuje tomu, že by se Rusko a Ukrajina mohly vrátit k jednacímu stolu. Ve švýcarském letovisku se tento víkend bude pan Zelenskij snažit přesvědčit hodnostáře z asi 100 zemí a organizací, včetně viceprezidentky Kamaly Harrisové, že vítězství je realistickou možností.

Rusko nebylo pozváno a Čína, jeho nejmocnější partner, se rozhodla neúčastnit. Zelenskij se zavázal pokračovat v boji a svůj mírový plán popsal jako plán, ve kterém se Rusko stáhne z celého ukrajinského území, zaplatí reparace a bude potrestáno za válečné zločiny.

“Pokud letos neuděláme pokrok, zkusíme to znovu příští rok,” řekl nedávno soukromě Zelenskij jednomu evropskému protějšku podle přítomného evropského diplomata. “A pokud neuděláme pokrok příští rok, zkusíme to znovu příští rok a ten následující.”

Putin v posledních měsících zintenzivnil úsilí o rozdmýchání západních rozporů tím, že vylíčil mír, který byl v roce 2022 na dosah – a prohlásil, že je připraven tuto jednání znovu zahájit. Ukrajínští vůdci odmítli prohlášení pana Putina na toto téma jako podvod.

“Putin je obvyklý lhář a jeho nedávné žvásty nejsou výjimkou,” uvedlo ukrajinské ministerstvo zahraničí v prohlášení.

Putin v pátek přešel k tvrdší linii a trval na tom, že nařídí příměří a vyjedná pouze v případě, že se Ukrajina stáhne ze čtyř regionů, které Moskva prohlásila za své, a upustí od svých aspirací na vstup do NATO.

Ještě před posledním požadavkem pana Putina odborníci uvedli, že je těžké si představit návrat k dohodě, o níž se diskutovalo v roce 2022. Ukrajina je více než kdy jindy odhodlána vstoupit do NATO, což je poselství, které posílí, až se vůdci aliance příští měsíc sejdou ve Washingtonu.

Místo toho by pravděpodobnějším koncem bojů mohlo být neklidné příměří. Marc Weller, profesor mezinárodního práva z Cambridge, který se specializuje na mírová jednání, řekl, že očekává, že se přední západní země zaměří na obranu budoucí bitevní linie Ukrajiny s Ruskem „a nikoli na hledání usmíření“.

“Železná opona nyní padne na linii okupace spravované Rusy po celé Ukrajině,” řekl Weller.

Zpracoval: Jana Kunšteková/Pokec24

[ZDROJ](#)